

1. X. 08

BHP na Wydziale Fizyki

BHP 0809 prawo.ppt

Prawo pracy dla obywatela studenta

Piotr Jaracz

I. Trzy ważne sprawy na początek ...

1. Po co nam BHP ?

Aby uniknąć nieszczęścia.

BHP to profilaktyka

potem może być tylko *terapia*

w gorszym przypadku nawet ...

Odpowiedzialność karna – (raczej) NIE, ale ...

tzw. **odpowiedzialność cywilna (OC)** za szkodę

wyrządzoną innej osobie – TAK !

Choroby gnębią ludzkość „od zawsze” ...

Mądrzy ludzie wiedzą, że
najskuteczniejsza jest *profilaktyka* chorób¹.

¹ Profilaktyka „aktywna” - związana z zastosowaniem wiedzy o fizjologii ciała człowieka, w odróżnieniu od „pasywej” polegającej na instynktownym unikaniu sytuacji/substancji szkodliwych.

Wiemy, lecz czy stosujemy ?

NIECZĘSTO ! Dlaczego ?!

- **terapia:** zastosowanie – (stosunkowo) szybki, widoczny efekt
- **profilaktyka:** stosowanie długotrwałe, bez *spektakularnych* skutków.

2. Dlaczego *prawo* (w tytule) ?

Jest pewne *zapotrzebowanie społeczne*:

- popularność „kodeksów” (Kodeks praw ucznia, kodeksy etyki zawodowej ...)
- „karty praw” (np. karta praw socjalnych ...)
- „regulaminy” (rozmaite).

Jest (ogólnie biorąc) *wyższa świadomość społeczna* potrzeby istnienia prawa, jako mechanizmu regulacji procesów społecznych.

3. Dlaczego prawo *pracy* (dla studenta) ?

„Pracownikiem jest osoba *zatrudniona* na podstawie umowy o pracę, powołania, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę„

[Kodeks Pracy (KP), Art. 2]

Student/doktorant choć nie jest pracownikiem, to w sprawach ochrony pracy (BHP) podlega identycznym przepisom kodeksowym (jest *równoważny* pracownikowi):

- Art. 304 § 2 – obowiązki Rektora („pracodawcy”)
- Art. 21 w związku z Art. 304¹ – obowiązki studenta/ /doktoranta („pracownika”).

II. Prawo ochrony pracy dla studenta

1. Słownik

- **student** – osoba ucząca się w uczelni wyższej
- **doktorant** – student studiów trzeciego stopnia (studia doktoranckie)
- **młodociany** – osoba, która ukończyła 16 lat oraz gimnazjum i nie przekroczyła 18 roku życia

zatem ... student ≠ młodociany

- **kobieta w ciąży** – „od momentu powiadomienia pracodawcy” (prawo atomowe); KP – świadectwo lekarskie

- **kobieta karmiąca** – ... (m.in. ważne w prawie atomowym)
- **wypadek („zrobiłeś sobie krzywdę”):**
 - zdarzenie nagłe:
(czas trwania rzędu kilku godzin)
 - wywołane przyczyną zewnętrzną
(tzn. pochodzącą ze środowiska pracy, nie „z człowieka”)
 - powodujące uraz lub śmierć
(tzn. uszkodzenie tkanek lub narządów)
 - nastąpiło w związku z pracą, lecz ...
 - **NIE**, w drodze z domu na zajęcia na uczelni)
 - **TAK**, w drodze z zajęć w jednej części
Warszawy na zajęcia w innej
 - **TAK**, w drodze na szkołę letnią, konferencję, itp.

- **ubezpieczenie wypadkowe:** jedno z **ubezpieczeń społecznych**; obowiązkowe tylko dla osób podlegających ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu
student/doktorant tylko, gdy pracuje m.in. na umowie o pracę lub dobrowolnie (umowa o dzieło, umowa zlecenie), rzadko praktykowane
- **ubezpieczenie NNW („następstwa nieszczęśliwych wypadków”)** – odszkodowanie wypłaca instytucja ubezpieczająca
student/doktorant, dobrowolne, opłacane przez studenta

- **odpowiedzialność cywilna (OC, „zrobiłeś komuś krzywdę”)** – rekompensata *finansowa* z tzw. powództwa cywilnego
- **ubezpieczenie OC** – instytucja ubezpieczeniowa wypłaca odszkodowanie osobie poszkodowanej z mojej winy
student/doktorant, dobrowolne, bardzo rzadko praktykowane
- **ubezpieczenie zdrowotne** – obowiązkowe
rodzice studenta/doktoranta, uczelnia lub dobrowolne:
bezpłatne świadczenia porad zdrowotnych i leczenia szpitalnego i uzdrowiskowego

2. Prawa i obowiązki studenta, zakazy

Prawa

- W przypadku bezpośredniego zagrożenia powstrzymać się od udziału w zajęciach **pod warunkiem, w kolejności (!): udzielenia pomocy innym + ostrzeżenia innych + zawiadomienia opiekuna**
- Oddalić się z miejsca zagrożenia
(**UWAGA:** w przypadku *skażenia substancją promieniotwórczą* nie wychodzić do innego pomieszczenia zajęć)

- Otrzymać świadczenie powypadkowe:
 - jednorazowe odszkodowanie oraz (ewentualnie)
 - renta z tytułu niezdolności do pracy
 - i in.

UWAGI: 1) dotyczy wyłącznie poważnego lub trwałego uszczerbku dla zdrowia lub śmierci studenta

2) ww. świadczenia także w przypadku **choroby zawodowej** będącej skutkiem wypadku (tzw. skutki oddalone w czasie)

3) świadczenia dotyczą także **wolontariuszy**.

- odszkodowanie z ubezpieczenia NNW (jeśli student był ubezpieczony)

Obowiązki

- Znać prawo (przepisy):
 - **Kodeks Pracy**
(Dz. U. z 1974, Nr 24, poz. 141, *tekst jednolity*)
 - **Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym**
(Dz. U. z 2005, Nr 164, poz. 1365, *tekst jednolity*)
 - **Rozporządzenie MNiSzW w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w uczelniach**
(Dz. U. z 2007, Nr 128, poz. 897)
 - **Zarządzenie Nr 4 Rektora Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 6 lipca 2001 w sprawie szczegółowych obowiązków i odpowiedzialności pracowników i studentów w zakresie przestrzegania przepisów BHP w Uniwersytecie Warszawskim**
(Monitor UW z 2001, Nr 5, poz. 71, § 12)

- **Zarządzenie Nr 3 Rektora Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 15 kwietnia 2004 w sprawie postępowania w przypadku zagrożenia w obiektach i na terenie Uniwersytetu Warszawskiego**
(Monitor UW z 2004, Nr 5, poz. 40)
 - **Regulaminy wewnętrzne** komórek organizacyjnych Wydziału Fizyki (pracownie, warsztaty...)
-
- Stosować się do prawa

- Wykonywać **badania medyczne: wstępne, okresowe i kontrolne**

Wstępne – po przyjęciu na studia a przed pierwszymi zajęciami

Okresowe („następne”) – w terminie wskazanym w badaniach wstępnych (po 3 - 5 latach)

Kontrolne – po chorobie trwającej dłużej niż 30 dni.

UWAGA: Negatywny wynik któregokolwiek z badań oznacza niemożność rozpoczęcia /kontynuowania studiów (można się jednak prawnie odwołać od decyzji lekarza).

Zakazy

1. We wszystkich obiektach Uniwersytetu Warszawskiego z wyjątkiem pomieszczeń wydzielonych w celu palenia tytoniu obowiązuje **zakaz palenia tytoniu.**
2. **Zabronione jest** na Uniwersytecie Warszawskim **wnoszenie i spożywanie alkoholu** (także piwa).
Uwaga: zakaz nie dotyczy akademików
3. **Zabronione jest posiadanie, używanie lub rozpowszechnianie narkotyków i środków odurzających.**

3. Ubezpieczenie zdrowotne studenta/doktoranta

Ubezpieczenie zdrowotne obywateli polskich jest powszechne, obowiązkowe lub dobrowolne

Student/doktorant < 26

a) na utrzymaniu rodziców:

- jest ubezpieczony przez pracujących rodziców w ramach ich ubezpieczenia zdrowotnego
- lub
- jest ubezpieczony przez KRUS (rodzice–rolnicy)

b) na swoim utrzymaniu:

1. rodzice nieubezpieczeni lub wyrejestrowany z ubezpieczenia rodziców:

będzie ubezpieczony (także rodzice !)
przez UW po zgłoszeniu woli

2. pracuje na podstawie umowy o pracę:

jest ubezpieczony przez pracodawcę

UWAGA: praca na umowę-zlecenie lub umowę o dzieło *nie zobowiązują* zleceniodawcy do opłacania ubezpieczenia zdrowotnego studenta/doktoranta

**3. pracuje na podstawie umowy zlecenia
lub umowy o dzieło:**

*może ubezpieczyć się dobrowolnie i
samodzielnie*

4. prowadzi działalność gospodarczą:

sam się obowiązkowo ubezpiecza

Student/doktorant > 26

jak wyżej pkt. b)

ad 1. wyszedł spod kurateli rodziców:

*będzie ubezpieczony przez UW
po ponownym zgłoszeniu woli*

ad 2. pracuje na podstawie umowy o pracę:

jest ubezpieczony przez pracodawcę

ad. 3. pracuje na podstawie:

- umowy zlecenia

jest ubezpieczony przez pracodawcę

- umowy o dzieło

może ubezpieczyć się dobrowolnie i samodzielnie.

ad. 4. prowadzi działalność gospodarczą:

sam się obowiązkowo ubezpiecza.

4. Ubezpieczenie zdrowotne studentów polskich w UE

Przed wyjazdem zagranicę powinniście wystąpić do NFZ o tzw. Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego (EKUZ)

Ubezpieczenia dodatkowe: (m.in. NNW, OC i in.)

np. karta EURO < 26 STUDENT

Obywatelu Studencie !

Pamiętaj o *profilaktyce* !

BHP 0809 prawo.ppt